Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. de Jong	**Datum**	14 maart 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11026347
E-mail	b.de.jong@utrecht.nl	**Onderwerp**	Stedenbouwvisie en toekomstgesprekken
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Ruimtelijke Ordening

Geachte leden van de raad,

Wij informeerden u in de raadsbrief Stedelijke sturing op groei in balans en aanvullend in het raadsvoorstel aanvullende afspraken RSU2040 (oplegger RSU2040) al over de stedenbouwvisie en de toekomstgesprekken die we in 2023 gaan houden.

Van de eerste Romeinse nederzetting op het Domplein tot aan Leidsche Rijn: al meer dan 2000 jaar is Utrecht in ontwikkeling en passen we ons samen steeds weer aan. De stad zal altijd veranderen: de komende jaren moeten we ons aanpassen aan het veranderende klimaat, ruimte maken voor de energietransitie, willen we ongelijk investeren voor gelijke kansen en gaan we de wooncrisis aanpakken. Dit zorgt voor kansen en uitdagingen en heeft een enorme impact op de bestaande leefomgeving van Utrechters.

Wij vinden de kwaliteit van onze leefomgeving, efficiënt ruimtegebruik en architectuur belangrijk. Daarom ontwikkelen we een stedenbouwvisie om beter te kunnen sturen op de kwaliteit. Input voor de stedenbouwvisie halen we op in de stad. Want we willen weten hoe onze inwoners vinden dat Utrecht er in de toekomst uit moet zien. De stedenbouwvisie is een verdere doorvertaling van de RSU2040 op het onderdeel van leefbaarheid en kwaliteit. Het geeft (concretere) handvatten over wat er onder leefbaarheid en kwaliteit wordt verstaan. Het gaat daarbij niet alleen over de verdere ontwikkeling van de stad, met grote nieuwe gebiedsontwikkelingen, maar nadrukkelijk ook over de bestaande stad.

In deze brief nemen we u mee in de aanpak om te komen tot deze stedenbouwvisie en de daarbij behorende toekomstgesprekken.

Aanpak kwaliteit voor de stad
De RSU2040 is het uitgangspunt van de toekomstgesprekken. We gaan de RSU niet opnieuw maken.In de toekomstgesprekken spreken jong en oud, bewoners van alle wijken, mensen die in Utrecht zouden willen wonen, ondernemers, mensen die hier werken en actief zijn, kinderen en jongeren zich uit over hun Utrecht van de toekomst. Daarbij staat de kwaliteit van de fysieke stad en de manier waarop Utrecht zich kan ontwikkelen centraal. We erkennen en benoemen de dilemma's die groei met zich kan meebrengen. Het aanzicht van de stad verandert met de dag. Het is belangrijk dat Utrecht een leefbare, betaalbare, duurzame en gezonde stad is en blijft met oog voor de bestaande inwoners en een verwelkomende houding richting nieuwe Utrechters. Groei is daarbij nooit een doel op zich. We bespreken de kansen en voorwaarden die mensen zien om de stad prettig leefbaar te houden. Aan de hand van zo veel mogelijk concrete Utrechtse voorbeelden willen we

ophalen wat inwoners goede en minder goede voorbeelden vinden van veranderingen in de stad. Daar kunnen we van leren en het geeft ons input voor de te ontwikkelen stedenbouwvisie.

Voor sommige inwoners gaan de veranderingen snel en zij maken zich daar zorgen over. Ook daar luisteren we naar. We gaan actief op zoek naar de mensen die niet zo snel van zich laten horen. Dat doen we door de inwoners van Utrecht op te zoeken. Niet door het organiseren van bijeenkomsten, maar juist door de stad in te gaan. We gaan daarbij op zoek naar nieuwe creatieve vormen om dit te realiseren. We willen met Utrechters van nu en van de toekomst bespreken wat deze ontwikkelingen voor hun leven en woonomgeving betekenen en hoe we kunnen zorgen dat ook over 20 jaar Utrecht een fijne stad is om in te wonen, werken en te verblijven. En zijn eerlijk over de dilemma's die daarbij horen. Het gaat over de inrichting van de stad, straten en buurten, voorzieningen die er moeten zijn en de wijze waarop de stad toekomstbestendig wordt en blijft. Want uiteindelijk houden we allemaal van Utrecht.

Concreet willen we door middel van de toekomstgesprekken:

- Utrechters meer betrekken bij de continue verandering van de stad (met de ruimtelijke strategie Utrecht als basis) én te delen voor welke opgaven, dillema's en kansen we staan.
- Ophalen wat er leeft bij Utrechters over de fysieke verandering in de stad
- Input ophalen voor de stedenbouwvisie

In stappen
De aanpak heeft een bewuste opbouw om zo optimaal te kunnen inspelen op geluiden die we ophalen. We doen dit in de volgende stappen:

1. Start campagne, online vragenlijst en interviews op straat onder (toekomstige) Utrechters
2. Verdiepende gesprekken met verschillende doelgroepen
3. Raadsgesprekken op thema
4. Resultaat:
    - Verslag van de gesprekken
    - Stedenbouwvisie

1. Start campagne, online vragenlijst en interviews op straat

Opvallende uitingen in de stad en online maken nieuwsgierig, verleiden om de vragenlijst te bekijken en nodigen uit om deel te nemen. De online vragenlijst is kort en aansprekend. Daarin staan Utrechtse locaties verbeeld met vragen wat mensen wel of niet aanspreekt voor hun straat, buurt en stad. Aan de hand van concrete voorbeelden van ingrepen in de stad, zoals Daphne Schippersbrug, TivoliVredenburg, inpandige fietsenstallingen rond stations, Maximapark of Wonderwoods.

Naast de online vragenlijst, organiseren we live gesprekken in de stad. Interviews verspreid over de hele stad met een keur aan bewoners en bezoekers. Tijdens de interviews zoeken we naar de mensen die wellicht niet zo geneigd zijn om online deel te nemen en die ook in het publieke debat vaak niet van zich laten horen. Utrechters uit alle wijken, met verschillende achtergronden, jong en oud met een diversiteit aan kennis en ervaring. We benutten hierbij actief onze netwerken in de wijken en buurten. De interviews leveren inhoud op, betrokkenheid en goede gesprekken waarbij zorgen en kansen aan bod komen.

De opbrengst van stap 1 geeft een beter beeld wat er leeft in de stad. En helpt ons om de verdiepingsronde concreter vorm te geven.

2. Verdiepende gesprekken met verschillende doelgroepen

Op basis van de opgehaalde informatie bij stap 1 bepalen we welke onderwerpen verdieping en vervolg behoeven. Deze onderwerpen behandelen we na de zomer in stap 2. Die ronde krijgt vorm met festiviteiten die nieuwsgierig maken op verrassende locaties. We doen deze verdiepende gesprekken doelgroepsgewijs zodat we een variëteit aan soorten gesprekken voeren die per gesprek een andere doelgroep aanspreken. Afhankelijk van ronde 1 gaan we dit nader invullen.
We hebben actief aandacht voor jongeren en studenten en werkgevers. Hiervoor werken we samen met Festival Udecide (15 Utrechtse middelbare scholen), voeren we de komende tijd gesprekken met de Citydeal Onderwijs(voor het betrekken van MBO/HBO en WO, Aorta, Utrecht in Dialoog en met de culturele sector. We betrekken waar mogelijk de vele netwerken die al actief zijn in de stad.

Het resultaat van deze 2 rondes
We vatten alle opgehaalde input uit de toekomstgesprekken samen zodat er een goed beeld ontstaat van de inhoud, de energie en de vorm van de gesprekken. Het is niet alleen (herkenbare) input voor de stedenbouwvisie, maar ook input voor de later geplande gesprekken met u als raad. Daarnaast bieden we het eindproduct actief aan in de organisatie om als input te gebruiken voor verdere planvorming.

3. Themagesprekken

De opbrengst uit de eerste stappen van de toekomstgesprekken gebruiken we als input voor de themagesprekken met uw raad en ons college. Daarin leggen we dilemma's voor die we in de voorgaande ronden hebben opgehaald. Deze gesprekken vinden plaats in een publiek toegankelijk stadslab waar uw raad wordt uitgenodigd voor een verdiepend gesprek georganiseerd rondom een overzichtskaart van de stad en met behulp van maquettes. Zo laten we zien wat er leeft in de stad en koppelen we dit aan de voorgestelde thema’s.

Aan de hand van een inhoudelijke voorzet wordt u uitgenodigd en vervolgens uitgedaagd om zich uit te spreken en mee te denken. Om het gesprek op gang te helpen worden zo veel als mogelijk Utrechtse voorbeelden in beeld gebracht en worden -per onderwerp- keuzen voorgelegd.

Bij het gesprek willen we het gesprek voeren op 3 niveaus, aangevuld en aangescherpt met de input uit de toekomstgesprekken:

1. *Stadsniveau:*
   De groeiende stad is een stad die al bestaat. Er zijn grote verschillen tussen de buurten en identiteiten in de stad. Deze verschillen willen we koesteren en versterken. Maar tegelijkertijd willen we -met name rond de knooppunten- groei mogelijk maken. Op welke manieren kunnen we verdichten? En welke kwaliteit hoort daarbij?
2. *Straatniveau:*
   Wat zijn de voorwaarden voor de ontwikkeling van een aantrekkelijk stedelijk gebied, waar de menselijke maat centraal staat? Hoe maken we fijne straten die uitnodigen tot bewegen en ontmoeten? En welke ontwerpprincipes helpen daarbij?
3. *Gebouwniveau:*
   Hoe realiseren we gebouwen waar sprake is van variatie in plattegronden en doelgroepen; waar iedereen naast of door elkaar woont; waar naast wonen ook werken wordt gefaciliteerd; met aantrekkelijke plinten; met ruimte voor ontmoeting, duurzaamheid en groen? En hoe sturen we als gemeente op de stapeling van ambities, op de kwaliteit van het geheel?

De opgehaalde resultaten uit de toekomstgesprekken met de stad en de themagesprekken met uw raad worden meegenomen in het opstellen van de stedenbouwvisie.

4. Het product; de stedenbouwvisie

Het uiteindelijke fysieke product - de stedenbouwvisie – is een aantrekkelijk boekje en benoemt de beoogde stedenbouwkundige kwaliteit voor de gehele stad op drie schaalniveaus: stad-, straat- en gebouwniveau. Op stadsniveau beschrijft het de karakteristieken van Utrecht en de diversiteit aan buurten die Utrecht kent en blijft koesteren. De kwaliteiten van verschillende woonmilieus worden omschreven aan de hand van morfologie, landschappelijke elementen en nabijheid van voorzieningen. Er wordt aangegeven welke maximale bouwhoogte er geldt voor de verschillende gebieden. Op straat- en gebouwniveau wordt beschreven welke generieke aspecten belangrijk zijn voor een goede stedenbouwkundige kwaliteit in een verdichtende stad. Denk daarbij aan beleving, ontmoeting, gebruikskwaliteit, klimaatadaptatie, woonkwaliteit, architectuur, etc. De stedenbouwvisie stelt de ruimtelijke principes vast om de beoogde kwaliteit te bereiken. Aan de hand van inspirerende voorbeelden uit Utrecht en andere steden wordt getoond hoe het ruimtelijke principe dat generiek is op stadsniveau, in verschillende woonmilieus toegepast kan worden. Op deze manier houden we aandacht voor de verscheidenheid in Utrecht. Ten behoeve van hoogbouw zal een specifieke paragraaf worden toegevoegd.

De stedenbouwvisie zoomt niet in op het laadvermogen van de stad, de prioritering van de knooppunten en ook niet op de planologische opgaven per wijk en als stad als geheel. Dit is belegd in de RSU2040 en wordt uitgewerkt via de reguliere processen. De stedenbouwvisie vervangt de huidige hoogbouwvisie en zal als thematisch beleid worden toegevoegd aan de omgevingsvisie Utrecht. De stedenbouwvisie is daarmee een toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

In de analyse van de bestaande stad en het sturen op de ruimtelijke kwaliteit zit samenhang tussen de stedenbouwvisie en een nieuwe nota Omgevingskwaliteit. In de stedenbouwvisie worden de generieke ruimtelijke principes vastgelegd op stadsniveau. De nota Omgevingskwaliteit stelt aanvullend regels vast die ook gebiedsspecifiek kunnen zijn. Over het opstellen van de nieuwe nota omgevingskwaliteit, die de huidige welstandsnota gaat vervangen, wordt u op korte termijn per brief geïnformeerd.

Proces/planning toekomstgesprekken en stedenbouwvisie
We starten met de uitvoering van de toekomstgesprekken en het maken van de stedenbouwvisie.

- Voor de zomer: Stap 1 > online vragenlijst en interviews in de stad
- Na de zomer: Stap 2 > verdiepende gesprekken
- Na de zomer: Themagesprekken college- & raadsledenQ1 2024: aanbieden stedenbouwvisie aan uw raad. Tot besluitvorming geldt wat betreft stedenbouw het staand beleid en de staande kaders, zoals bijvoorbeeld de huidige Hoogbouwvisie, Welstandnota en kadernota openbare ruimte.

Tot slot
Dit is zoals we het proces de komende tijd voor ons zien. We streven ernaar om zoveel mogelijk af te stemmen met ontwikkelingen bij andere visie vormingen, zoals bijvoorbeeld de omgevingsvisie Overvecht, en om werk met werk te maken. Wij nodigen uw raad uit om met ons mee te denken en mee te praten. Want dat we Utrecht allemaal een prachtige stad vinden, staat buiten kijf. Laten we daarom ook samen nadenken over de toekomst van onze stad.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,